

Informator

Kwiecień 2023

Szanowni Państwo,

Miesiąc marzec był intensywny pod względem aktywności podejmowanych w POB FutureSoc. Można tutaj zaliczyć m. in. otwarcie projektów flagowych „Centrum Badań Mózgu” (14 marca) oraz „Campus Living Lab” (28 marca). Ponadto ogłoszone zostały pierwsze konkursy w ramach realizowanych projektów flagowych. W związku z tym zachęcamy Państwa do śledzenia strony internetowej zarówno POB FutureSoc jak również stron internetowych poszczególnych projektów flagowych. Zachęcamy również do włączania się w ogłaszane inicjatywy. Liczymy, że poprzez wspólne działania ekosystem badawczy POB FutureSoc, skoncentrowany wokół projektów flagowych, będzie coraz bardziej się rozwijał.

W tym numerze *Informatora POB FutureSoc* przedstawiamy sprawozdanie z kolejnych minigrantów, które były w ubiegłych latach realizowane w naszym POB. Tym razem są to granty doktoranckie, przyznane w ramach dwóch konkursów:

1. Konkurs dla doktorantów Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych „Granty dla przyszłości” w ramach Priorytetowego Obszaru Badawczego Society of the Future.
2. Konkurs dla uczestników studiów doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020 „Granty dla przyszłości” w ramach Priorytetowego Obszaru Badawczego Society of the Future.

Wszystkim kierownikom projektów serdecznie gratulujemy skutecznej ich realizacji, bardzo ciekawych wyników badań oraz rezultatów podjętych działań. Poniżej przedstawiamy opis wybranych projektów, a także pełne zestawienie uczestników tych konkursów wraz z tematyką projektów.

Dr hab. Piotr Łasak, prof. UJ

Koordynator POB FutureSoc

**Konkurs dla doktorantów Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych
„Granty dla przyszłości” w ramach Priorytetowego Obszaru
Badawczego Society of the Future**

oraz

**Konkurs dla uczestników studiów doktoranckich rozpoczętych przed
rokiem akademickim 2019/2020 „Granty dla przyszłości” w ramach
Priorytetowego Obszaru Badawczego Society of the Future**

W ramach konkursu dla doktorantów Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych „Granty dla przyszłości” w ramach Priorytetowego Obszaru Badawczego Society of the Future przyznano 16 minigrantów na łączną kwotę 121 573,55 zł. Z kolei w ramach konkursu dla uczestników studiów doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020 „Granty dla przyszłości” w ramach Priorytetowego Obszaru Badawczego Society of the Future przyznano 4 minigranty na łączną kwotę 42 102,23 zł. Projekty, które uzyskały dofinansowanie, były realizowane w okresie od 1 marca do 15 września 2021 roku. Tematyka tych projektów była zróżnicowana i obejmowała zagadnienia z wielu obszarów wchodzących w skład nauk społecznych. Charakterystyka wybranych projektów przedstawiała się jak w poniższych opisach.

Opis wybranych projektów

Projekt 1 – doktoranci SDNS

Wyuczona nieadekwatność – określenie wpływu wieku i porównanie wybranych metod badawczych

Głównym celem merytorycznym projektu było określenie wpływu wieku i starzenia się na przerzutność uwagi, a dokładniej na jedną z form jej zaburzeń, tj. na wyuczoną nieadekwatność (ang. learned irrelevance, LI). LI definiuje się jako trudność w przetruceniu uwagi na bodziec, który na wcześniejszych etapach zadania był nieistotny, czyli nie wiązał się ze wzmocnieniem. Obecne zmiany demograficzne, spowodowane ogólną tendencją do starzenia się społeczeństwa, są źródłem poważnych obaw związanych z troską o zdrowie psychiczne i fizyczne przyszłych seniorów. Dlatego też badania dotyczące poznawczych aspektów starzenia się, które wpływają na jakość życia osób starszych, nabierają coraz większego znaczenia, zwłaszcza w kontekście badań nad zdrowiem i komfortem życia seniorów. W projekcie założono, że w przeciwieństwie do większości innych procesów poznawczych, LI nie pogarsza się wraz z wiekiem. By zrealizować postawiony cel, przebadano 35 seniorów w wieku 60 – 80 lat za pomocą komputerowej procedury do pomiaru LI i uzyskane wyniki porównano z wynikami dwóch innych grup wiekowych 23 - 28 lat i 45 - 60 lat. Uzyskane wyniki dają przesłanki ku temu, że LI nie pogarsza się wraz z wiekiem. Należy podkreślić, że w celu jednoznacznego potwierdzenia tych wyników konieczne są dalsze badania w tym kierunku.

Projekt 2 – doktoranci SDNS

Wzmocniona autoafirmacja jako metoda redukcji konformizmu pamięciowego wśród świadków naocznych

Badania dotyczyły efektu konformizmu pamięciowego, który pojawia się, gdy ludzie są świadkami zdarzenia kryminalnego (np. kradzieży), następnie rozmawiają o nim i wypowiedź jednej osoby wpływa na późniejszą relację pamięciową drugiej osoby na temat tego zdarzenia. Zjawisko to może przyczynić się do złożenia przez świadka błędnych zeznań, które wciąż pozostają głównym powodem nieprawidłowych wyroków sądowych. Podstawowym celem projektu była poprawa jakości zeznań świadków naocznych poprzez analizę skuteczności wzmocnionej autoafirmacji w redukcji efektu konformizmu pamięciowego. W ramach projektu rekrutowano 112 osób badanych w wieku 18-35 lat, u których zaindukowano efekt konformizmu pamięciowego za pomocą innowacyjnej techniki MORI (która pozwala by para osób badanych siedziała obok siebie, patrzyła na ten sam ekran i oglądała inną wersję tego samego zdarzenia kryminalnego). Dodatkowo, w warunkach eksperymentalnych zastosowano procedurę wzmocnionej autoafirmacji (RSA). Ponadto, u wszystkich uczestników badania dokonano pomiaru uległości wobec wpływu społecznego oraz podatności na sugestie. Potwierdzono m.in. wpływ dyskusji świadków na jakość ich wspomnień oraz zweryfikowano skuteczność techniki MORI. Wzmocniona autoafirmacja, wbrew oczekiwaniom, okazała się pogarszać pamięć świadków (zamiast ją polepszać), jednak jest to również bardzo cenna informacja, mogąca świadczyć o innych mechanizmach badanego zjawiska niż dotychczas przypuszczano.

Projekt 3 – doktoranci SDNS

Preferencje wartości a sceptycyzm wobec nauki

Celem projektu było zbadanie wpływu czynników światopoglądowych, takich jak religijność, poglądy polityczne i system wartości, na różne przejawy sceptycyzmu wobec nauki. W literaturze używa się także terminów anty-nauka, odrzucanie nauki, lub postawy antynaukowe. Wszystkie one odwołują się do sytuacji w której przekaz niosący pewne odkrycia naukowe, w formie wiedzy szkolnej czy informacji medialnej, jest negowany i odrzucany z powodów nie naukowych, ale światopoglądowych. W ramach przeprowadzonych badań udowodniono, że religijność oraz poglądy konserwatywne i prawicowe wpływają na negatywny stosunek do nauki. W przypadku systemu wartości, pozytywny stosunek do nauki był związany z uniwersalizmem, który jest typem wartości reprezentującym równość, sprawiedliwość i tolerancję dla wszystkich ludzi oraz ochronę środowiska naturalnego.

Projekt 4 – doktoranci SDNS

Umowa o macierzyństwo zastępcze w germańskiej tradycji prawnej

Badania (dotyczące umowy o macierzyństwo zastępcze) realizowane było podczas wyjazdu naukowego do Szwajcarskiego Instytutu Prawa Porównawczego w Lozannie. Głównymi celami projektu była odpowiedź na następujące pytania: 1) Jak przedstawia się instytucja macierzyństwa zastępczego na gruncie germańskiej tradycji prawnej? 2) Jakie rozwiązania prawne występują na gruncie germańskich porządków prawnych w zakresie instytucji macierzyństwo zastępcze? 3) Czy, a jeśli tak, to jakie zmiany należałoby w zakresie tej instytucji postulować (jakie germańskie rozwiązania można implementować)? Projekt wpisuje się w problematykę badawczą POB poprzez odpowiedź na pytanie, w jaki sposób powinniśmy konstruować regulację ze względu na zmieniające się otoczenie społeczno-gospodarcze.

Projekt 5 – doktoranci SDNS

Style przywództwa i modele współpracy w dobie pandemii koronawirusa i kryzysu ekologicznego - na podstawie działalności Koalicji Żywa Ziemia

Celem przeprowadzonych badań było: przedstawienie oraz wskazanie istnienia sieci powiązań pomiędzy stylami przywództwa a poziomem innowacyjności i efektywnością organizacji, ewaluacja systemów zarządzania w organizacjach pozarządowych, które zmieniły swoje oblicze w czasach kryzysu, przedstawienie wpływu cyfryzacji procesów zaangażowania pracowników, zaprezentowanie alokacji obowiązków i zadań w formie wewnętrznych procesów funkcjonowania organizacji oraz poznanie wyobrażeń i implikacji przywództwa liderów organizacji pozarządowych wyrażanych przez unikalne narracje posiadające wspólne cechy. Analiza pozyskanych materiałów umożliwiła zespołowi sformułowanie szeregu istotnych wniosków wynikających z przeprowadzonych badań. Nagłe ucyfrowienie działalności organizacji pozarządowych wymusiło nienaturalną transformację przywództwa, a rozproszenie pracowników w wirtualnej przestrzeni uwidocznilo wewnątrzorganizacyjne problemy komunikacyjne i kadrowe. Wydajne zarządzanie kapitałem ludzkim zostało uzależnione od osobistego poziomu kompetencji twardych. Widoczny stał się również podział poszczególnych grup wiekowych pracowników ze względu na posiadane umiejętności cyfrowe.

Projekt 6 – doktoranci SDNS

Profil psychologiczny najlepszych polskich zawodników short tracku: analiza cech temperamentu i impulsywności

W projekcie podjęto problematykę wyznaczenia profilu psychologicznego zawodników dyscypliny short track (łyżwiarstwo szybkie na torze krótkim). Wyniki badań potwierdziły hipotezę, że zawodnicy uprawiający tę dyscyplinę charakteryzują się specyficznymi cechami psychologicznymi. Celem badań było określenie profilu temperamentu i impulsywności u zawodników uprawiających short track, a grupa badawcza objęła czterdziestu profesjonalnych łyżwiarzy (juniorów i seniorów), trenujących w Reprezentacji Polski. Wyniki ich analizy pokazały, że zawodnicy short tracku uzyskują wysokie wyniki w skalach temperamentu: wytrwałości, unikania szkody i poszukiwania nowości, w skalach charakteru: skłonności do współpracy i w skalach impulsywności: poszukiwania doznań i pozytywnej popędliwości. Po przeprowadzeniu analizy skupień w odniesieniu do cech kryterialnych możliwe było wyodrębnienie dwóch homogenicznych profili łyżwiarzy. Pierwszy profil obejmuje sportowców z wysokimi wynikami w skalach temperamentu: zależności od nagrody, wytrwałości, samokierowania i impulsywności: poszukiwania doznań w połączeniu z niskimi wynikami w skali temperamentu: unikania szkody oraz skalach impulsywności: pozytywnej popędliwości, negatywnej popędliwości i braku wytrwałości. Drugi profil jest odwrotnością pierwszego. Wyznaczenie profilu psychologicznego zawodnika pozwala na optymalizację treningu i spersonalizowane podejście do zawodnika, w szczególności w planowaniu jego przygotowania psychologicznego. Dzięki temu wyniki badań mogą stanowić element procesu treningowego, który będzie rozwijany w kolejnych latach.

Projekt 7 – doktoranci SDNS

Starszyzna plemienna Samburu wobec ochrony przyrody w kontekście przemian tradycyjnych form gospodarowania

Głównym celem projektu było określenie zakresu oraz kierunku przemian społecznych i kulturowych, jakie dokonują się w grupie plemiennej Samburu na skutek rozwoju gospodarczego kraju, a także rozpoznanie opinii przedstawicieli tejże społeczności na temat zachodzących zmian. Samburu jest semi-nomadzkim plemieniem pasterskim, żyjącym na północnych, sawannowych i półpustynnych terenach Kenii, z dala od ośrodków rozwoju gospodarczego kraju. Przeprowadzone badania umożliwiły częściową identyfikację metodą etnograficzną zmian – społecznych, kulturowych, ekonomicznych, które przez tę społeczność zostały lub mogą być przyjęte, a które odrzucone. Równocześnie poprzez zebranie wypowiedzi wybranych członków plemienia (metoda wywiadów) zostały częściowo rozpoznane ich opinie (przekonania i oceny) na temat dokonujących się przeobrażeń.

Projekt 8 - uczestnicy studiów doktoranckich

(A) polityczność naruszeń procedury powołania sędziego a zaufanie społeczne do wymiaru sprawiedliwości – polskie i islandzkie problemy z niezależnym sądownictwem

Celami projektu było:

- zidentyfikowanie kwalifikowanych nieprawidłowości procedury powołania sędziego, mających wpływ na stwierdzenie naruszenia konwencyjnego standardu prawa do sądu;
- określenie, w jakim zakresie tezy zawarte w orzeczeniu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) w sprawie Ástráðsson przeciwko Islandii mogą znaleźć zastosowanie do oceny naruszeń procedury powołania sędziego w Polsce.

W ramach projektu dokonano szczegółowej analizy kryteriów branych przez uwagę przez ETPC pozwalających wyróżnić nieprawidłowości procedury powołania sędziego skutkujące naruszeniem prawa do sądu ustanowionego ustawą. Badania pozwoliły ustalić, że ETPC brał pod uwagę nie tylko doniosłość naruszonych regulacji, ale również czynniki natury społecznej i politycznej. Niewątpliwie ETPC brał pod uwagę takie czynniki jak transparentność procedury powołania sędziego, czy polityczność motywów organu biorącego udział w procedurze powołania sędziego.

Tabela 1. Szczegółowe zestawienie wszystkich projektów zrealizowanych w ramach konkursu dla doktorantów Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych „Granty dla przyszłości” w ramach Priorytetowego Obszaru Badawczego Society of the Future”

Lp.	Kierownik projektu	Tytuł	Dziedzina nauki	Najważniejsze działania / osiągnięte rezultaty
1	Bartłomiej Bodziński-Guzik	Teatr Legislacyjny - w poszukiwaniu alternatywnych metod zaangażowania politycznego	Dziedziny nauk społecznych: nauki prawne, nauki socjologiczne, nauki o polityce i administracji	Opracowanie i złożenie do czasopisma dwóch artykułów naukowych, złożenie wniosku o grant badawczy finansowany przez instytucje krajowe, uczestnictwo w treningu interpersonalnym
2	Jagoda Smoleń-Maciaszek	Behawioralne uwarunkowania współpracy studentów w kształceniu menedżerskim	Dziedzina nauk społecznych: nauki o zarządzaniu i jakości	Uczestnictwo w konferencji naukowej, uczestnictwo w Szkole Letniej Zarządzania, opracowanie artykułu naukowego i złożenie go do czasopisma
3	Aleksandra Zajas	Preferencje wartości a sceptycyzm wobec nauki	Dziedzina nauk społecznych: psychologia	Opracowanie i złożenie do czasopisma artykułu naukowego, opracowanie i złożenie do publikacji rozdziału w monografii pokonferencyjnej
4	Nina Prucnal	Metody analizy złożonych danych synchronicznych pochodzących z interakcji diadycznych - nauka i rozwinięcie kompetencji badawczych	Dziedzina nauk społecznych: psychologia	Udział w kursach, podnoszących kwalifikacje z zakresu oprogramowania oraz metod analizy danych
5	Magdalena Kękuś	Wzmocniona autoafirmacja jako metoda redukcji konformizmu pamięciowego wśród świadków naocznych	Dziedzina nauk społecznych: psychologia	Opracowanie i złożenie do czasopisma artykułu naukowego, prezentacja wyników badania na międzynarodowej konferencji naukowej, utworzenie międzynarodowego zespołu badawczego, przygotowanie i złożenie wniosku o grant badawczy finansowany przez instytucje krajowe
6	Katarzyna Gabryś	Profil psychologiczny najlepszych polskich zawodników short tracku: analiza cech temperamentu i impulsywności	Dziedzina nauk społecznych: psychologia	Opracowanie artykułu naukowego i złożenie go do czasopisma
7	Dagmara Kolasa	Indywidualne wywiady pogłębione - badania wśród osób prowadzących Szkołę Tutorów Akademickich	Dziedzina nauk społecznych: pedagogika	Opracowanie artykułu naukowego i złożenie go do czasopisma, uczestnictwo w Szkole Tutorów Akademickich
8	Aleksandra Petryka-Fijałkiewicz	Wycuczona nieadekwatność – określenie wpływu wieku i porównanie wybranych metod badawczych.	Dziedzina nauk społecznych: psychologia	Uczestnictwo w międzynarodowej konferencji, złożenie wniosku o grant badawczy finansowany przez instytucje krajowe

9	Piotr Olechowski	Umowa o macierzyństwo zastępcze w germańskiej tradycji prawnej.	Dziedziny nauk społecznych: nauki prawne, nauki socjologiczne, filozofia	Staż badawczy za granicą, złożenie wniosku o grant badawczy finansowany przez instytucje krajowe, opracowanie artykułu naukowego i złożenie go do czasopisma, uczestnictwo w konferencji naukowej
10	Radosław Sterna	Możliwości i skutki manipulacji realizmem behawioralnym postaci wirtualnych	Dziedzina nauk społecznych: psychologia	Pobyty na zagranicznym stażu naukowym, opracowanie artykułu naukowego i złożenie go do czasopisma,
11	Bogna Halska-Pionka	Style przywództwa i modele współpracy w dobie pandemii koronawirusa i kryzysu ekologicznego - na podstawie działalności Koalicji Żywa Ziemia	Dziedzina nauk społecznych: nauki o zarządzaniu i jakości	Opracowanie artykułu naukowego i złożenie go do czasopisma, uczestnictwo w dwóch międzynarodowych i jednej krajowej konferencji naukowej, udział w warsztatach związanych z tematyką projektu
12	Jowita Baran	Społecznie zaangażowana odzież. Metodologiczne wyzwania badania materialności w konstruowaniu tożsamości narodowej	Dziedzina nauk społecznych: nauki socjologiczne	Opracowanie artykułu naukowego i złożenie go do czasopisma, uczestnictwo w Letniej Szkole Analizy Danych i Metod Badań Jakościowych
13	Stefan Wolfrum	National security motivated balancing between harvesting trade gains and denying interdependence Forms of cooperation between Israel and Egypt in the Eastern Mediterranean Energy Market (working title)	Dziedzina nauk społecznych: nauki o polityce i administracji	Organizacja eksperckiego okrągłego stołu, praca nad artykułem naukowym
14	Grzegorz Smutek	Wpływ obecności wojsk sojusznicych w Polsce na społeczności lokalne – badania pilotażowe	Dziedzina nauk społecznych: geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	Złożenie wniosku o grant badawczy finansowany przez instytucje krajowe
15	Tomasz Kępski	Starszyzna plemienna Samburu wobec ochrony przyrody w kontekście przemian tradycyjnych form gospodarowania	Dziedziny nauk społecznych: geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki socjologiczne	Wyjazd badawczy i utworzenie międzynarodowego interdyscyplinarnego zespołu badawczego (współpraca z University of Nairobi), złożenie wniosku o grant badawczy finansowany przez instytucje krajowe
16	Justyna Kępska	Postawy studentów kenijskich wobec konfliktów ekologicznych w regionie Afryki Wschodniej, w kontekście skutków przemian globalnego systemu klimatycznego	Dziedziny nauk społecznych: geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki socjologiczne	Wyjazd badawczy i utworzenie międzynarodowego interdyscyplinarnego zespołu badawczego (współpraca z University of Nairobi), złożenie wniosku o grant badawczy finansowany przez instytucje krajowe

Opracowano na podstawie sprawozdań złożonych przez kierowników minigrantów

Tabela 2. Szczegółowe zestawienie wszystkich projektów zrealizowanych w ramach konkursu dla uczestników studiów doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020 „Granty dla przyszłości” w ramach Priorytetowego Obszaru Badawczego Society of the Future

Lp.	Kierownik projektu	Tytuł	Dziedzina nauki	Najważniejsze osiągnięte rezultaty
1	Magdalena Sawczuk	Wykorzystanie i wpływ podejścia wielopodmiotowego na procesy współtworzenia wartości w kontekście zmian w otoczeniu muzeów	Dziedzina nauk społecznych: nauki o zarządzaniu i jakości	Opracowanie artykułu naukowego i złożenie go do czasopisma, prezentacja wyników badań na konferencji naukowej
2	Katarzyna Kos	(A)polityczność naruszeń procedury powołania sędziego a zaufanie społeczne do wymiaru sprawiedliwości – polskie i islandzkie problemy z niezależnym sądownictwem	Dziedziny nauk społecznych: nauki prawne, nauki socjologiczne, nauki o polityce i administracji	Zbudowanie zespołu badawczego, opracowanie artykułu naukowego i złożenie go do czasopisma
3	Anna Potoczek	Wpływ zagrożeń społecznych na działania kolektywne. Rola konformizmu wobec norm grupowych	Dziedziny nauk społecznych: psychologia, nauki socjologiczne, nauki o polityce i administracji	Prezentacja wyników badania na konferencji naukowej, opracowanie artykułu naukowego i złożenie go do czasopisma
4	Radosław Nawojski	Strajki Kobiet i COVID-19: doświadczenia obywatelstwa – badania pilotażowe	Dziedzina nauk społecznych: nauki socjologiczne	Opracowanie artykułu naukowego i złożenie go do czasopisma, złożenie wniosku w konkursie NCN